

Univerza
v Ljubljani
Fakulteta
za gradbeništvo
in geodezijo

Jamova cesta 2
1000 Ljubljana, Slovenija
<http://www3.fgg.uni-lj.si/>

DRUGG – Digitalni repozitorij UL FGG
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

V zbirki je izvirna različica izdajatelja.

Prosimo, da se pri navajanju sklicujete na bibliografske podatke, kot je navedeno:

University
of Ljubljana
Faculty of
*Civil and Geodetic
Engineering*

Jamova cesta 2
SI – 1000 Ljubljana, Slovenia
<http://www3.fgg.uni-lj.si/en/>

DRUGG – The Digital Repository
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

This is a publisher's version PDF file.

When citing, please refer to the publisher's bibliographic information as follows:

Ponikvar, K., Mulec, A., Ilešič, M., Kavčič, D., Fabjan, L., Kejžar, K., Mele, M., Golja, A. 2014. *Krajinski park Ljubljansko barje. Delavnica Prostor in rekreacija 2012/2013*. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo in Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo: 55 str. (e-knjiga).

<http://drugg.fgg.uni-lj.si/4723/>

Datum arhiviranja / Archiving Date: 05-14-2014

Krajinski park Ljubljansko barje

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za **arhitekturo**
Fakulteta za **gradbeništvo in geodezijo**

Strokovna monografija, prva izdaja

Ljubljana, marec 2014

Naslov dela: Krajinski park Ljubljansko barje
Delavnica Prostor in rekreacija

Urednik: asist. mag. Aleš Golja

Oblikovanje: Luka Fabjan

Naslovnica: Miha Ilešič

Lektoriranje: Petra Kavčič

Avtorji: Katarina Ponikvar, Anže Mulec, Miha Ilešič, Katarina
Kejžar, Mateja Mele, Nikola Konatar, Tadej Podakar, Danijel

Kavčič, Luka Fabjan, Aleš Golja

Dostopno: drugg.fgg.uni-lj.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

712.2(497.451-751)(0.034.2)

DELAVNICA Prostor in rekreacija (2012-2013 ; Ljubljana)
Krajinski park Ljubljansko barje [Elektronski vir] / [Delavnica
Prostor in rekreacija 2012-2013 ; avtorji Katarina Ponikvar ... [et
al.] ; urednik Aleš Golja]. - El. knjiga. - Ljubljana : Fakulteta za
arhitekturo : Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, 2014

ISBN 978-961-6823-49-4 (Fakulteta za arhitekturo, pdf)

1. Gl. stv. nasl. 2. Dodat. nasl. 3. Ponikvar, Katarina 4. Golja, Aleš,
1963- 273497856

Kazalo

Namen	4
Koncept	5
Kolesarske poti na Ljubljanskem barju	6
Retovje in Močilnik	18
Premostitev Ljubljanice	36
Zaključek	51

Namen

Ljubljansko barje leži v osrčju Slovenije blizu prestolnice, po kateri je dobilo ime. Gre za strateško pomembno točko, saj se tukaj stekajo pomembne evropske prometne povezave; tudi avtocesta in železnica peljeta neposredno čez Barje.

Barjanska močvirnata pokrajina je zanimiva v vseh letnih časih in ob vsakem vremenu, v ozadju se dvigajo visoke stavbe glavnega mesta ter vrhovi alpskega sveta.

Ima ogromen potencial. Je dovolj veliko, da bi tudi ob večjem številu obiskovalcev in izgradnji potrebne infrastrukture v osnovi še vedno ostalo to, kar je – območje neokrnjene narave.

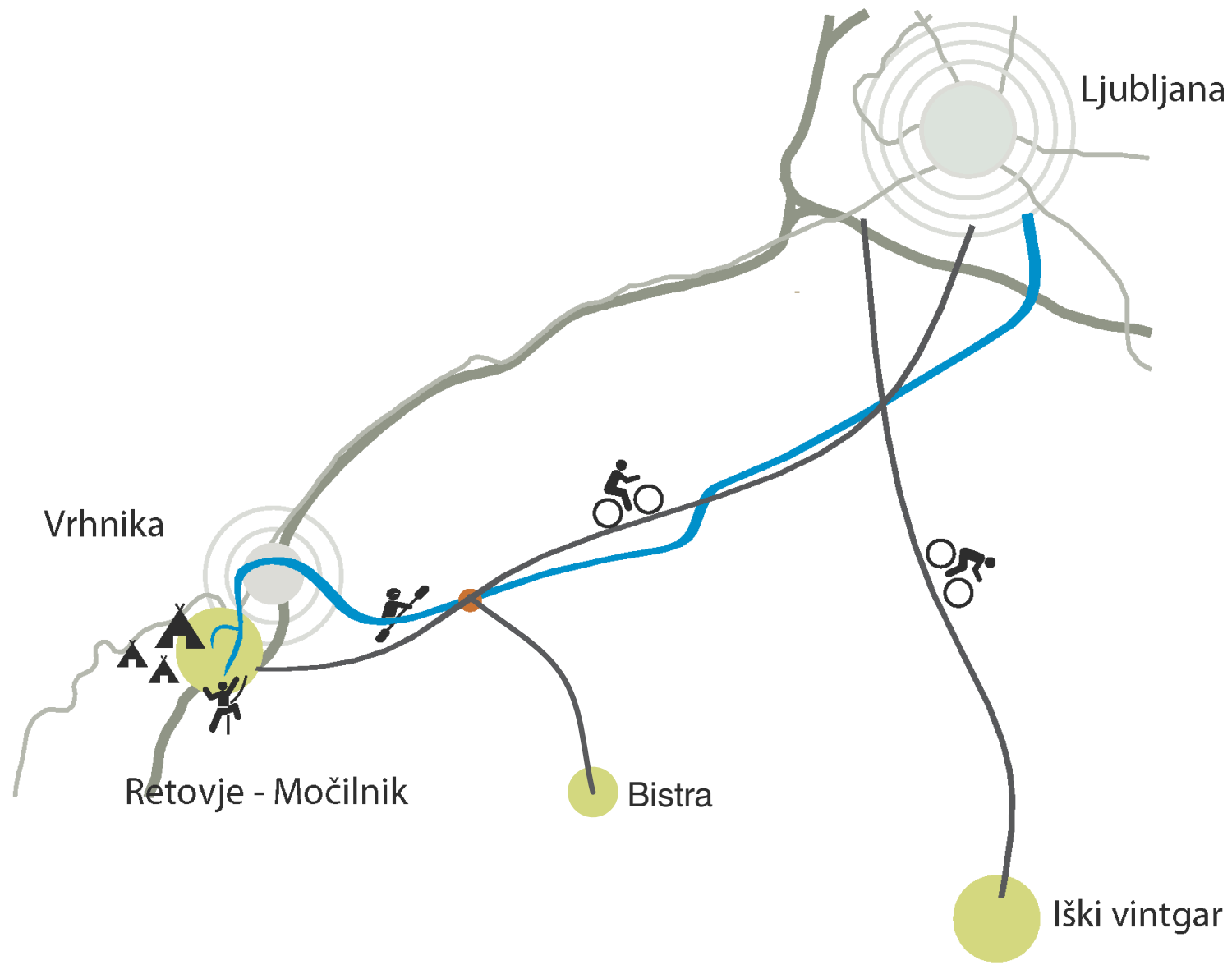
Barje se razprostira na kar 160 km², zaščiteni krajinski park zavzema 135 km², povezuje pa vseh sedem okoliških občin, od katerih sta največji in najpomembnejši Ljubljana in Vrhnika. Prav ti dve območji na obrobju Barja sta že zdaj središči dogajanja, ki ju je treba povezati med seboj, pa tudi z ostalimi zanimivimi lokacijami na Barju.

Delo smo razdelili v tri skupine. Prva skupina je k nalogi pristopila bolj splošno ter se osredotočila na širše območje. Obdelovala je praktično celotno Ljubljansko barje, po katerem potekajo kolesarske povezave. S temi potmi je tudi strateško povezala območja dogajanja, ki jih

predstavljajo atraktivnosti na Barju, pa naj gre za kulturne objekte, kot so ostanki železniških viaduktov pri Borovnici, tehniški muzej v gradu Bistra, predvidena rekonstruirana naselja koliščarjev pri Igu, ali naravne znamenitosti, kot so učne poti, Iški vintgar, izviri rek. Sem spada še posebej pomembno območje izvirov reke Ljubljanice, Močilnik in Retovje. Tega se je lotila druga skupina in predvidela zanimivo oživitev teh območij, ki bi jim (ponovno) prinesla nekdanjo slavo, dogajanje in seveda tudi dobiček.

Ker je na Barju zelo malo prehodov čez reko Ljubljanico, se je tretja skupina lotila zanimivih rešitev prehodov čez reko, in sicer na tematiko splavarjenja. Te točke niso namenjene le strogemu prečkanju reke, pač pa predvsem doživljanju, srečevanju na teh stičiščih in dogodkom, ki bi se tukaj lahko prirejali.

Naloga je potekala v skladu s cilji izbirnega predmeta Prostor in rekreacija, kar pomeni razvoj Ljubljanskega barja v turistično-rekreativnem smislu, predvsem pa razmišljanje o potencialnih možnostih oživitve in uporabe prostora skladno s smernicami trajnostnega razvoja.

Koncept

Povezava

- Ljubljana
- Vrhnika
- Ig
- Bistra

Dejavnosti

- kolesarjenje
- veslanje
- učne poti
- pohodništvo
- plezanje
- kamp
- rekreacija
- kultura

Katarina Ponikvar, Anže Mulec, Miha Ilešič, Aleš Golja

Ureditev kolesarskih poti

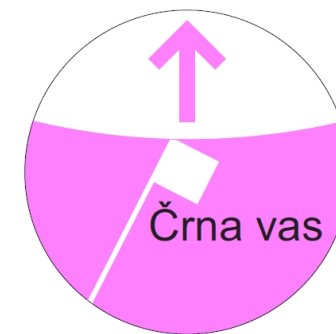
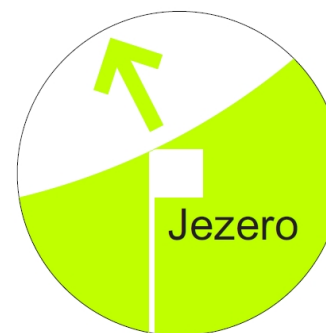
Zaradi neposredne povezave z Ljubljano in ostalimi okoliškimi naselji, velikosti krajinskega parka, ki je primeren tudi za družinsko kolesarjenje z majhnimi otroki, ter reliefa brez vzponov je območje idealno za ureditev kolesarskih poti, ki bi povezovale številne zanimivosti na in ob Barju, ob tem pa bi tudi same poti bile zanimive za kar najširši krog kolesarjev.

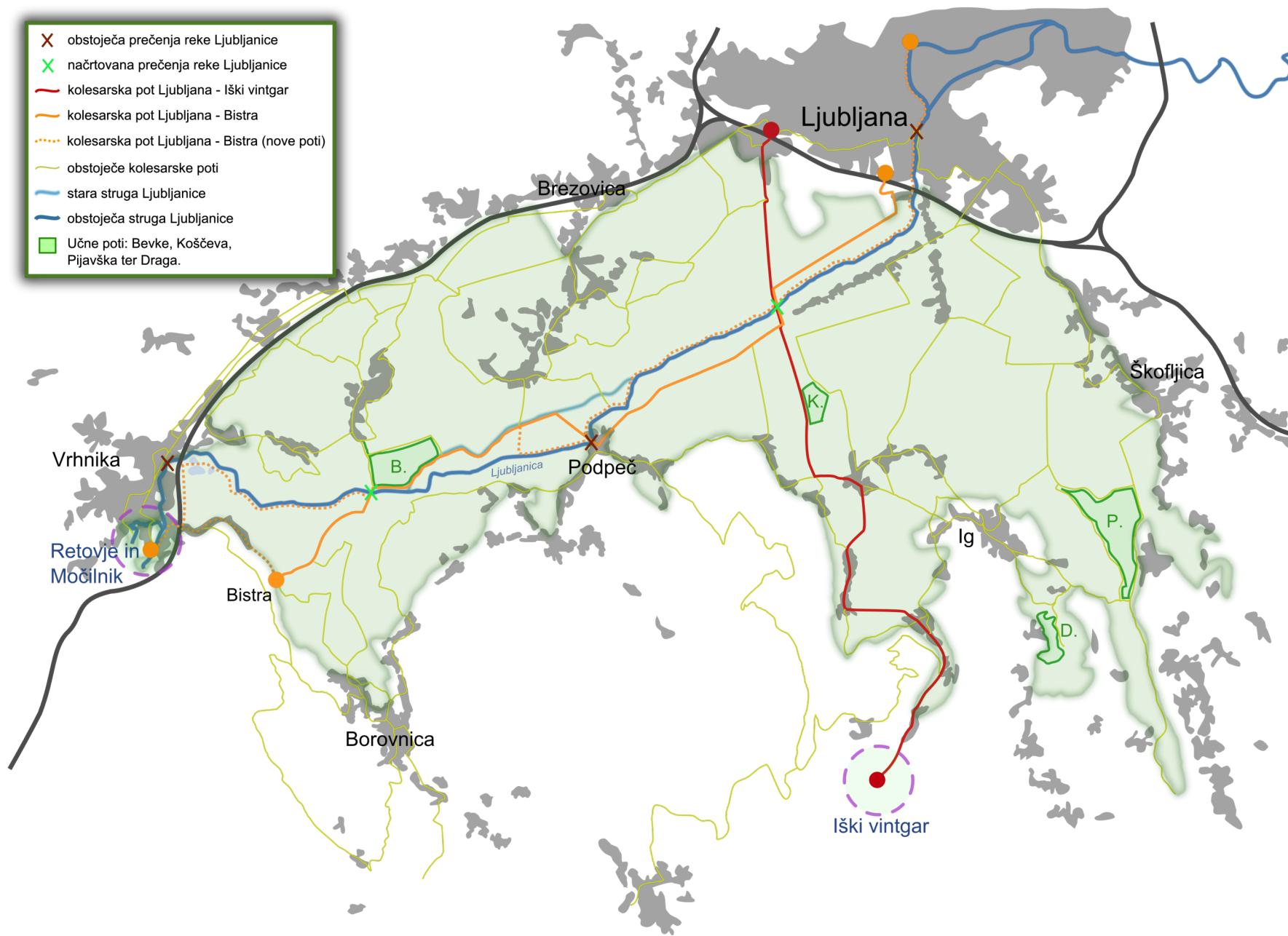
Obstoječe poti so slabo organizirane in predvsem slabo označene. Dostopi na območje so nepriljubni, tudi potencialno nevarni. Tako naša naloga obsega ureditev obstoječih poti in tudi vzpostavitev novih, ki bi potekale v privlačnem okolju, kar se da povezano z reko Ljubljanico.

Smernice našega razmišljanja o Ljubljanskem barju so bile v skladu s trajnostnim razvojem, ki je tesno povezan s tematiko naše naloge. Kolesarske poti čez neokrnjeno naravo bi bile namenjene tako rekreaciji kakor tudi transportu med naselji, vzpostavljena bi bila še ena alternativna povezava med našim glavnim mestom in njegovim zaledjem.

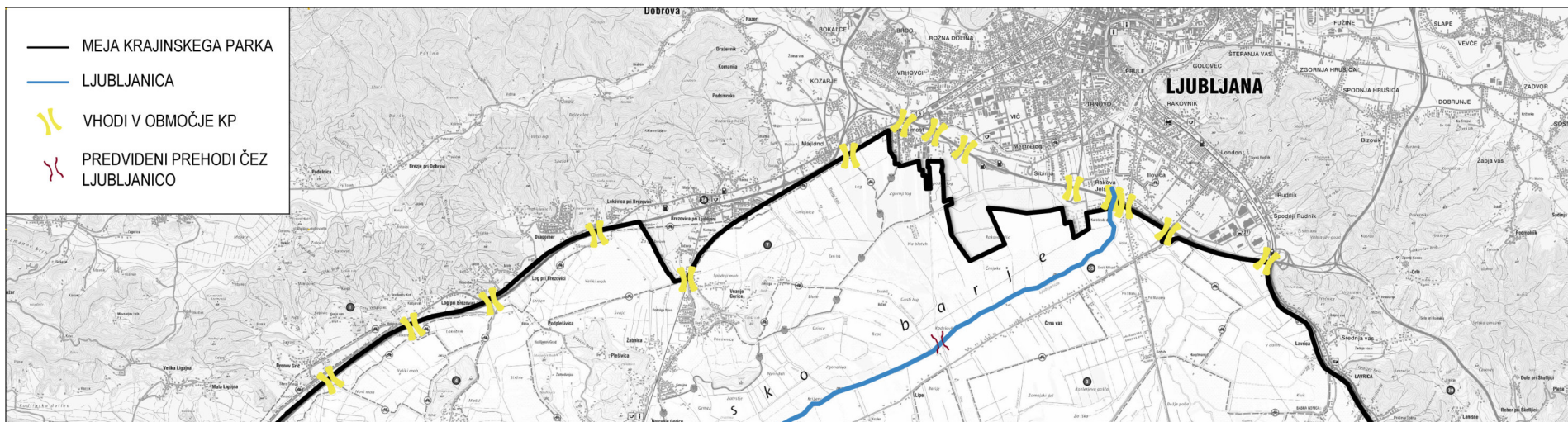

Leta 2002 so bili na Ljubljanskem barju najdeni ostanki več kot 5000 let starega dvokolesnika, njegovo kolo pa predstavlja najstarejši najdeni ostanek kolesa na svetu. Iz njegove oblike je izpeljan tudi predlog smerokazov, ki bi kolesarje usmerjali po Ljubljanskem barju. Različne barve predstavljajo različne variante poti, ki jim lahko sledimo. Lahko so iz različnih materialov in so odvisni od postavitve – od nalepke na objektu ob poti do lesenega znaka na križišču.

Vstopne točke na Ljubljansko barje

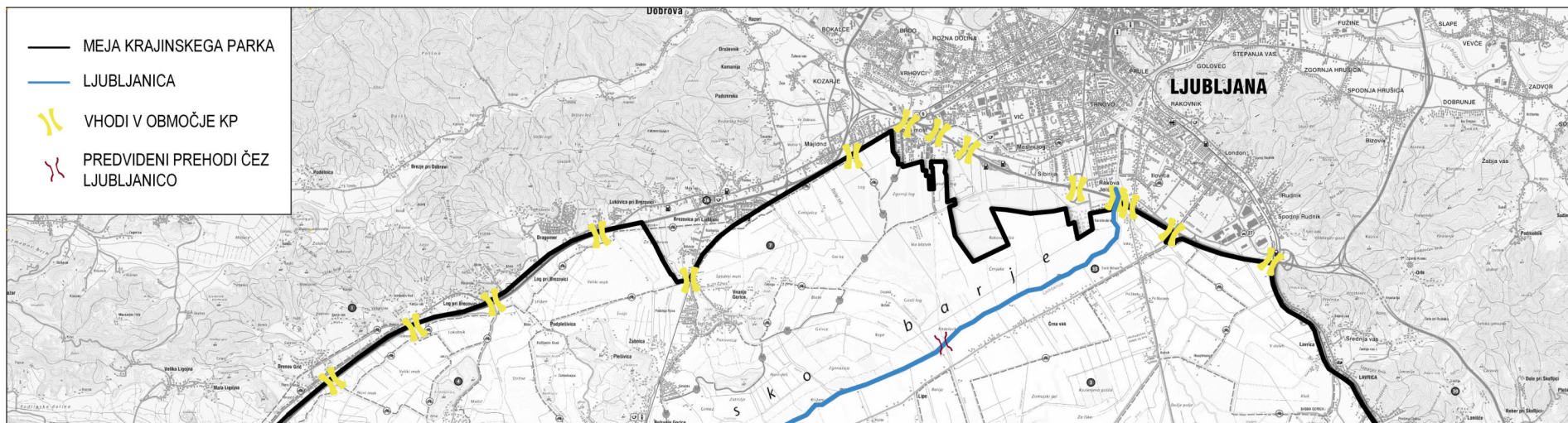

Na mostu čez avtocesto na Brezovici je poleg cestišča le še ozek pločnik, za kolesarje ni poskrbljeno, čeprav ta most predstavlja zelo močan dostop na Barje.

Le kakšnih 100 metrov od uvoza na avtocesto s Tržaške ceste se od Poti spominov in tovarištva elegantno odcepi pešpot, ki nas preko mosta čez Mali graben in pod južno obvoznico popelje neposredno do Ceste v Gorice, ki bi lahko bila zelo močna dostopna točka na Barje, primerna tudi za kolesarje.

Vstopne točke na Ljubljansko barje

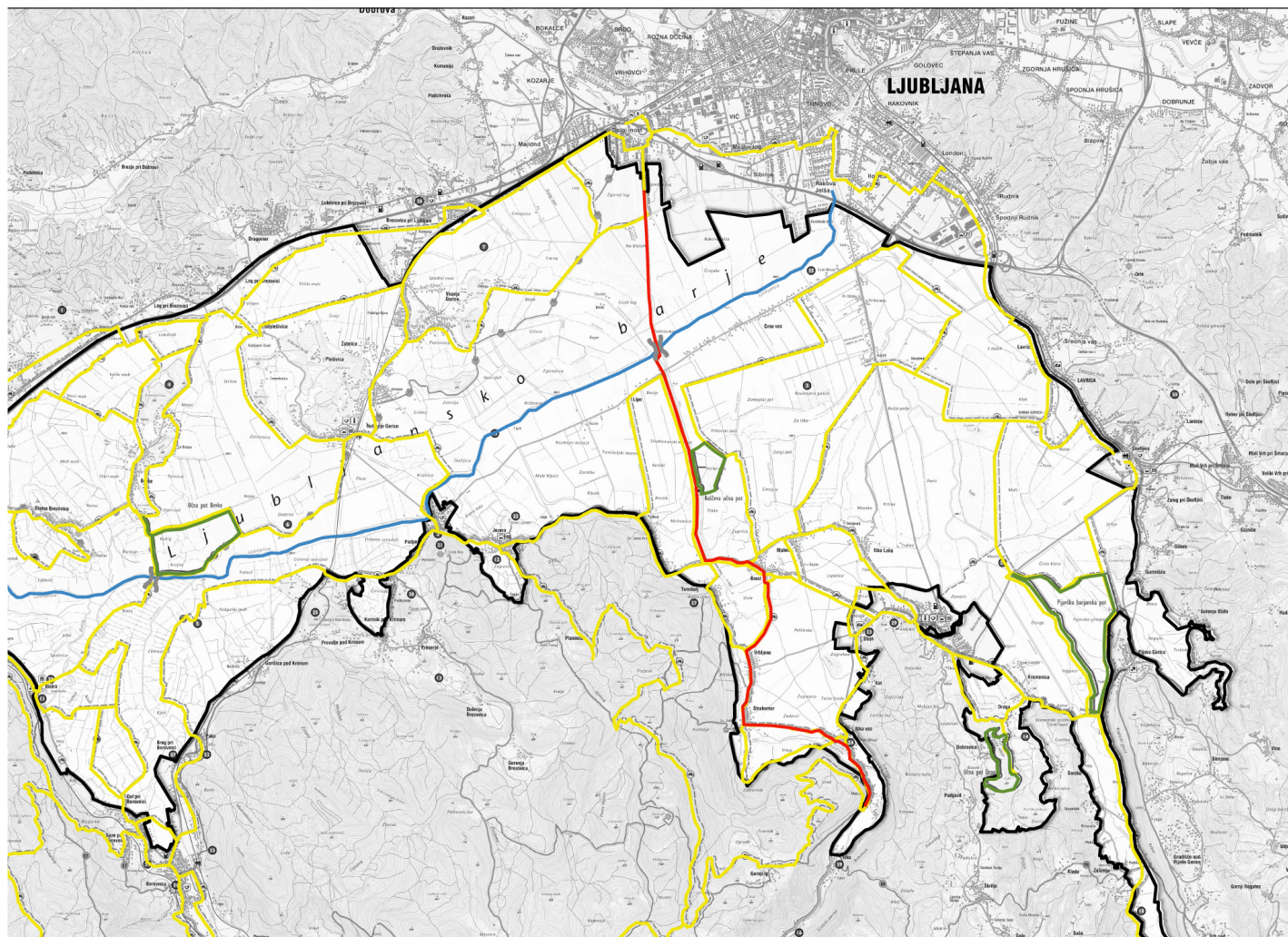
Najbolj direktna povezava Ljubljane z Barjem bi lahko bila z Barjanske ceste, južne vpadnice, ter s Ceste na Rakovo jelšo. Težava je neurejenost poti, polna je smeti in ropotije, vodi pa tudi mimo sumljivega naselja, skozi katerega se je neprijetno voziti.

Čez most nad južno obvoznico, ki je podaljšek Ceste v Mestni log, bi lahko kakšno pot speljali tudi mimo deponije smeti, kjer Barje zdaj ni dostopno. Tukaj je zdaj najbolj ugodna pot na Barje preko Ceste v Gorice.

1. Od Ljubljane do Iškega vintgarja

Pot se začne v Spodnjem logu in nas v smeri proti jugu kmalu pripelje do vodovodnega mostu. Tam se pojavi težava. Most je namreč že za pešce težko prehodan; z malo akrobatskimi sposobnostmi je sicer mogoče prečiti, s kolesom na rami pa veliko težje. Po mostu zavijemo malo na desno, da ne prečimo privatnega zemljišča, potem pa spet proti jugu. Previdno prečkamo glavno cesto v Črni vasi in že smo v Lipah. Približno 1,5 km dolga asfaltirana in nato makadamska pot nas vzporedno z reko Iško pripelje do Koščeve učne poti. Nadaljujemo proti jugu, dokler ne pridemo do glavne ceste, kjer zavijemo levo proti Brestu. Na Y križišču zavijemo desno in kasneje spet desno na cesto, ki vodi v Vrbljene. Sledi Strahomer, kjer na križišču zavijemo levo proti Iški vasi. Nato sledimo vintgarju.

1. Od Ljubljane do Iškega vintgarja

Na slikah vidimo trenutno stanje mosta. Pohodna površina je odstranjena, vendar se lahko pride na drugo stran. Ob deževju postane celotna konstrukcija še spolzka, tako da v trenutnem stanju most ni primeren za prečenje. Opazna je tudi neurejena okolica, torej tudi dostop ni primeren, vendar je ta težava veliko lažje rešljiva kot sam most.

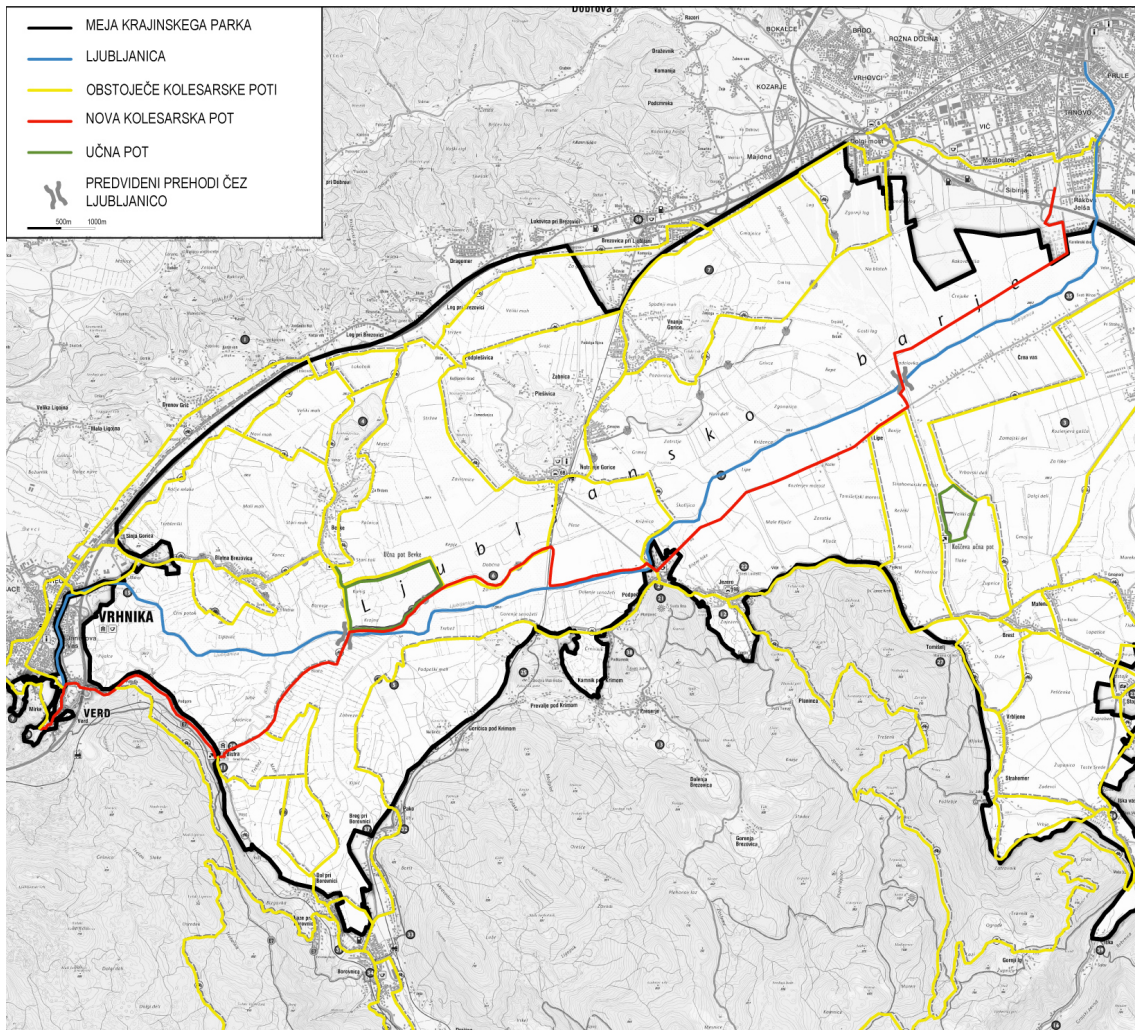

1. Od Ljubljane do Iškega vintgarja

Poti v okolici Iške vasi in vse do vodovodnega mostu čez Ljubljanico so urejene. Delno so makadamske, delno asfaltne. Ob njih se lahko ustavimo pri raznih učnih poteh, naravnih znamenitostih ali pa preprosto nabereмо nekaj čemaža ali opazujemo gore v ozadju nad barjansko ravnino.

2. Od Ljubljane do Vrhnike

Varianta A

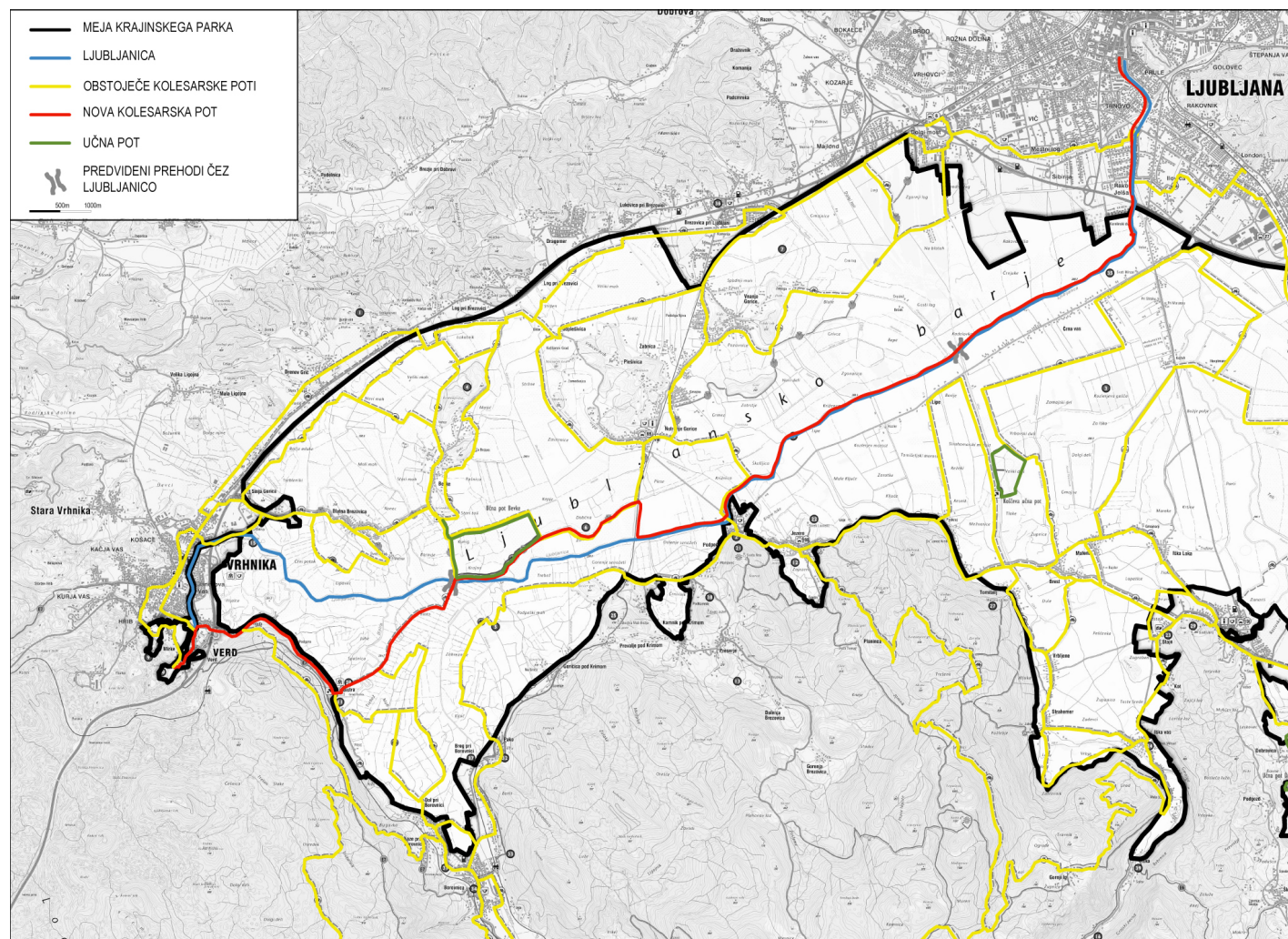
Izhodišče poti je Barjanska cesta, ki je glavna mestna vpadnica v smeri sever-jug. Po prečkanju mostu, ki vodi preko avtoceste, zavijemo levo na cesto, imenovano Pot na Rakovo jelšo, ter nato po 300 metrih v križišču zavijemo desno, nadaljujemo mimo naselja na levi in sledimo glavni cesti. Ta nas pripelje do kmetijske poti, ki poteka vzporedno s strugo reke Ljubljanice. Po 3 kilometrih pot seka traso Dolgi most-lški vintgar, tam zavijemo levo proti Ljubljani, kjer prečkamo vodovodni most. Pot nas vodi naprej do ceste skozi Črno vas, tam zavijemo desno in po cesti nadaljujemo v smeri proti Podpeči. Ta odsek je nevaren zaradi gostega avtomobilskega prometa in manjka kolesarskih poti. Ko prispemo v Podpeč, zavijemo desno na glavno cesto in po prečkanju mostu zavijemo levo na makadamsko pot, ki poteka ob Ljubljani vse do železniške proge, kjer zavijemo desno. Po 600 metrih zavijemo levo v podvoz pod železniško progo ter nadaljujemo pot ob opuščeni strugi reke Ljubljanice. Po 3 kilometrih se pot priključi sedanji strugi Ljubljanice ter nadaljuje ob njej vse do prostora, kjer je predviden brod preko Ljubljanice. Po prečkanju Ljubljanice nadaljujemo 500 metrov ter nato zavijemo desno na makadamsko pot, kjer se držimo desno, da prispemo na končni cilj, v Bisto.

2. Od Ljubljane do Vrhnike

Varianta B

Poteka kot varianta A, vendar z nekaj nadgradnjami.

Izhodišče bi bilo že v centru mesta Ljubljana. Pot bi potekala ob Ljubljanici skozi staro Ljubljano, Plečnikovo nabrežje, Rakovo jelšo ter nato naprej ob strugi Ljubljanice vse do Podpeči. Pot bi potekala v sencah že obstoječih dreves ter bi imela ob poti počivališča za oddih.

2. Od Ljubljane do Vrhnike

Zgornji del poti Ljubljana–Bistra, med Podpečjo in Bistrom, nudi že precej lepše ambiente, saj se pot tam zvija ob stari strugi reke Ljubljanice, pozneje pa se pridruži obstoječi strugi. Tam je brežina deloma tudi razredčena in urejena, zato se odpirajo lepi pogledi proti sami reki. Spodnji del poti med Podpečjo in Ljubljano je zelo zaraščen in praktično neprehoden, tudi če imate reko čisto blizu, se je zaradi gostega rastišča ne vidi.

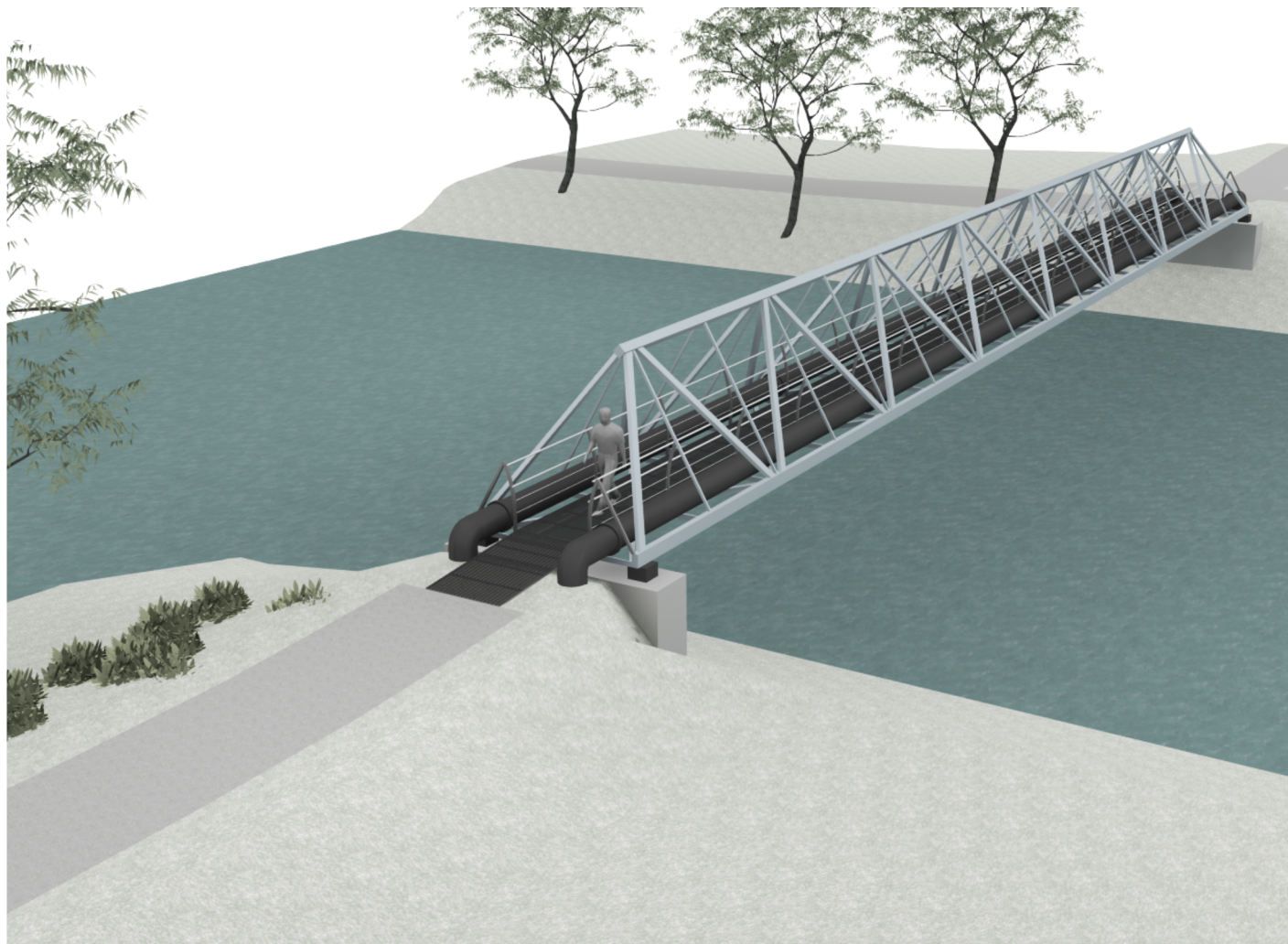
Referenčni primeri

V tujini in prav tako v Sloveniji je mogoče zaslediti veliko podobnih kolesarskih poti, ki potekajo ob rečnih strugah. Te poti so zelo priljubljene, saj so zaradi majhnih naklonov nezahtevne in tako primerne tudi za družinske izlete. V bližini rek so poletne temperature nižje, poleg tega je ob rekah veliko vegetacije, ki nudi primerno senco za postavitve počivališč ob poti.

Zelo dober primer imamo tudi v Sloveniji, in sicer kolesarske poti ob Muri in Dravi (<http://www.mura-drava.eu/si>). Kolesarske poti so nadaljevanje avstrijskih kolesarskih poti, nadaljujejo pa se preko Slovenije tudi na Hrvaško. Ob poti se tako kolesarji srečajo z vrsto naravnih in kulturnih znamenitosti, kar je dobra danost za kolesarski turizem, ki posledično ugodno vpliva na lokalni razvoj.

Sklep

Kot je napisano že v uvodu, ima Ljubljansko barje zelo velik potencial za turizem. Žal razvoj le-tega ovira preveč privatnih interesov okoliških prebivalcev, lastnikov in uporabnikov zemljišč ter naravovarstvenikov, ki predvsem niso usklajeni in ne stremijo k skupnemu razvoju prostora – ga ovirajo. Iniciative, ki bi prinesle kakšne dobrodošle spremembe, se občasno pojavljajo, žal pa jih veliko zamre, ponavadi prav zaradi pomanjkanja interesov ali križanja le-teh. Takšen primer je bila oživitev vodovodnega mostu pri Lipah, kar ni po godu prebivalcem južno od Ljubljane, saj je dobre 3 kilometre severno azilni dom in se bojijo večjega števila kraj.

Viri:

Izletniška karta KPLB.

<http://www.mura-drava.eu/>

<http://www.mgml.si/ucitelji/za-otroke-od-4-do-6-razreda/koliscarsko-kolo/>

Katarina Kejžar, Mateja Mele, Nikola Konatar, Aleš Golja

Retovje in Močilnik

V mrak in hlad zavit je hranil svoje stoletne skrivnosti na dnu globočin; nihče ni vprašal zanje, pa tudi sam jih ni ponujal nikomur. Izpod silnih sivih skal, temno molčečih, se je izvila zamoklozelena voda Močilnikova ter se ustavila ter razprostrla v kotanji, da si oddahne pod senco vrb, oddahne od dolge poti po čudapolnih kraljestvih podzemskih. Mirna gladina je podobna velikemu, na stežaj odprtemu očesu, ki še ne bedi, strmi iz večerne zarje komaj odbeglih sanj. Ko si do kraja odpočije in odsanja voda Močilnikova, stopi v ozko strugo ter se napoti polagoma proti ravnemu polju in svetlemu soncu.

Ivan Cankar, Brinčkov Miha in Tičkov Grega. Književni jug, 1918, 175.

Območje obdelave

Na jugu Ljubljane se razprostira močvirnat svet Ljubljanskega barja. Na skrajnem jugozahodnem koncu Barja se nahajajo bistri izviri Retovja in Močilnika, kjer na dan privre Ljubljanica, reka sedmerih imen. Območje spada v občino Vrhnika, okolica Retovja pa tudi v krajevno skupnost Verd.

Lokacija_nekoč

Izviri Retovja in Močilnika tvorijo zeleni sistem Vrhnike, prostor oddiha, rekreacije in meditacije. Že od nekdaj so se Vrhničani radi zatekali v to mirno zavetje narave, kjer so preživljali proste popoldneve, se veselili skupaj s prijatelji ali uživali tišino samote. Otroci so tu našli svoj prostor igre, kraj pa je ostal zapisan v njihovih srcih tudi na stara leta.

Tu so se ustavili Argonavti na svoji poti proti domu, o čemer še danes priča Jazonova pest v trdni skali nad izvirov Ljubljanice. Tudi Rimljani so z obzidjem pustili pečat v bližnjem prostoru. Kraj v svojih delih večkrat omenja tudi veliki Ivan Cankar.

V prejšnjem stoletju je bilo gostišče v Močilniku priljubljena izletniška točka, v Retovju pa Matjaževka prizorišče letnega gledališča. Turisti so se lahko nastanili v avtokampu in se osvežili v Ljubljanici.

(zgoraj)

1. Jazonova pest
2. Obnovljena točilnica v Močilniku, 1962

(desno)

3. Ivan Cankar
4. Avtokamp na Vrhniku, 1970

Vir fotografij: publikacija Olepševalno društvo Vrhnika – Turistično društvo Blagajana 120 let, splet

Lokacija_danes

Danes je gostišče opuščeno, na Vrhniku ni več prostora za kampiranje, Matjaževka pa je postala nogometno igrišče. Med Retovjem in Močilnikom poteka priljubljena sprehajalna pot, ki pa žal nima ustreznega nadaljevanja. Čez obnovljeni most preko Velike Ljubljanice v Retovju vodi pot proti razpršenemu naselju Mirke, čeprav bi bila primernejša trasa preko gozdnatega griča do Male Ljubljanice v Močilniku. Steno nad izvirov v Retovju so si prisvojili navdušeni plezalci, medtem ko veliko večje Hudičeve skale v Močilniku še samevajo in čakajo na ustrezno opremo. Težava v prostoru postaja parkirišče v Retovju, ki ni prilagojeno za tako številčne obiskovalce, medtem ko je v Močilniku veliko parkirišče ob opuščnem gostišču.

Tudi v prostorskem načrtu Vrhnike je zeleni del med Retovjem in Močilnikom namenjen rekreacijskim površinam.

Inventarizacija prostora_naravne danosti

Prostor Retovja in Močilnika zaznamuje bogastvo živalskih in rastlinskih vrst ter pestrost geomorfoloških oblik. Tu je stik Ljubljanskega barja in kraškega sveta, za katerega so značilni številni kraški izviri, podzemne jame, strmi skalni robovi, vrtače, gozd in travniki. Posebnost je tudi termalni izvir na Mirkah.

gozdne površine
travniki in njive
vodne površine
jame
kraški rob
termalni izvir

Inventarizacija prostora_analiza prostora

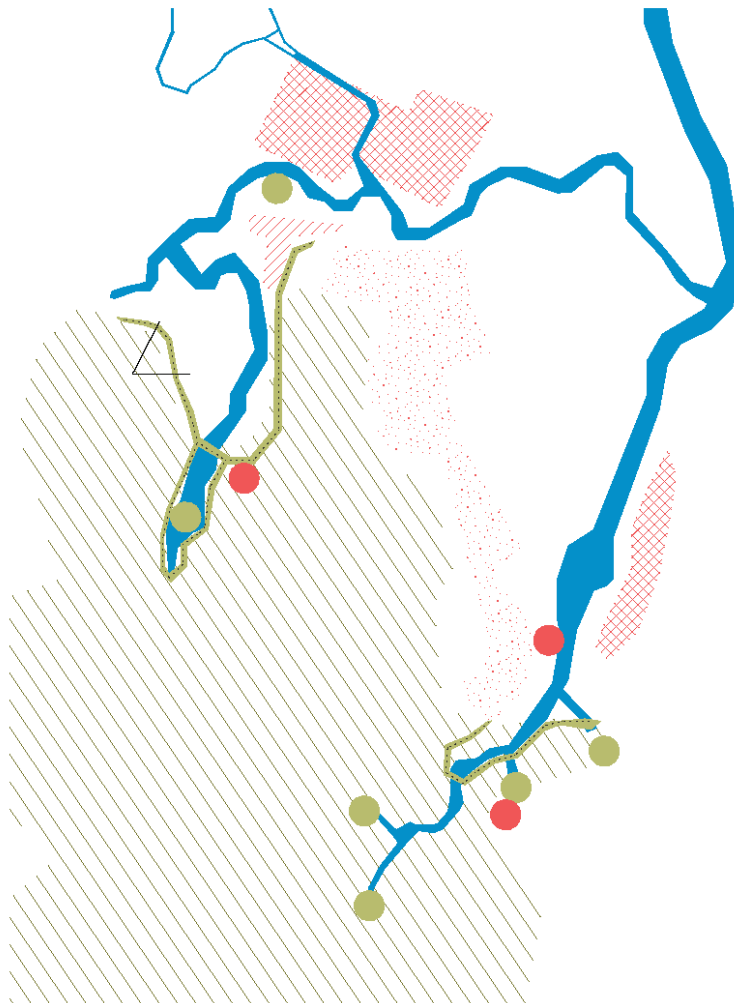
Kvalitetne površine

gozdne površine
vodne površine
kolesarske in peš poti
kvalitetne točke
razgled

Moteči dejavniki

degradirane površine
razpršena gradnja
neurejeni vrtilčki
moteče točke

Kvalitetni dejavniki

Prostor odlikujejo naravno okolje z gozdovi, vodnimi izviri in rečnimi rokavi, kolesarsko-sprehajalne poti, razgled na Ljubljansko barje z Drče, izvir termalne vode na Mirkah, plezališče v Retovju, Matjaževka. Neizkoriščen ostaja gozd med obema izvirova. Reka ponuja možnost veslanja in kopanja v termalnem vrelec. Kolesarji in tekači si delijo poti s sprehajalci. Dobro je obiskano plezališče v Retovju, potencial za razvoj pa predstavlja tudi plezališče v Močilniku. Matjaževka je danes nogometno igrišče, v poletnih dneh pa bi se lahko uporabila tudi kot gledališče na prostem, kar bi dalo prostoru kulturni pečat.

Moteči dejavniki

Pot med obema izvirova je prekinjena s cesto skozi razpršeno naselje Mirke. Primernejša trasa bi bila skozi gozd. Moteči so pogledi na degradirano naselje Verd z neobnovljenimi in slabo obnovljenimi starimi hišami ter tovarno stare usnjarne, kar bi se dalo zakriti z ustrezno zazelenitvijo. Prav tako bi bilo potrebno urediti vrtilčke ob Mali Ljubljanici. Problematična sta tudi propadajoči objekt opuščene gostišča v Močilniku in objekt nad steno v Retovju. To bi bili primerni izhodiščni točki z gostinsko-turistično ponudbo. Še eno težavo predstavlja neurejeno parkirišče v Retovju, ki bi se lahko uredilo nad plezalno steno pri železniški postaji na Verdu.

Inventarizacija prostora_obstoječi program

Danes so v uporabi kolesarsko-sprehajalne poti, plezališče v Retovju, nogometno igrišče v Matjaževki in parkirišče v Močilniku.

V gozdu med obema izvirova je primeren prostor za doživljajski park, ki bi bil atrakcija za obiskovalce s širšega območja. Ljubljanica je primerna za različne vodne športe (plavanje, veslanje). Steno v Močilniku bi bilo potrebno ustrezno opremiti za plezanje, kot je to v Retovju. Nad steno v Retovju je primeren prostor za parkirišče kot izhodišče poti z dodatno gostinsko ponudbo.

Obstoječe dejavnosti

kolesarske in peš poti
plezališče
parkirišče
nogomet

Potencialne dejavnosti

doživljajski park
vodne poti
tek na smučeh
kopališče
plezališče
gostinstvo / turizem
parkirišče

Problemsko izhodišče

Prostor med Retovjem in Močilnikom je danes degradiran s številnimi neizkoriščenimi potenciali. Pestre geomorfološke oblike in kraški pojavi ter naravni habitat za številne živalske in rastlinske vrste pa narekujejo občutljivo ravnanje s prostorom, varovanje narave in omejevanje množičnega turizma.

Prostor je primeren za razvoj rekreacijskih dejavnosti s spremljevalnim programom, kar bi bilo namenjeno vsem generacijam v vseh letnih časih.

Možnosti so za razvoj plezanja v naravi, doživljajski park, naravno kopališče, vodne poti z urejenimi izhodišči, tek na smučeh in nogomet.

V Močilniku je primeren prostor za ekološki kamp z omejenimi kapacitetami. Kamp bi pokrival potrebe širšega prostora, saj ga na širšem območju Ljubljanskega barja še ni.

Rekreacijske poti se navezujejo na širši prostor Ljubljanskega barja s povezovalnimi kolesarskimi potmi (Ljubljana–Retovje–Močilnik) in vodnimi potmi po Ljubljanici. Potrebno je urediti izhodiščne točke v Retovju in Močilniku s primernim parkiriščem in gostinsko-turistično ponudbo.

Koncept

Zeleni prostor med obema izhodiščnima točkama Retovje in Močilnik povezuje prostor rekreacije.

Plezališči v Retovju in Močilniku povezuje doživljajski park s plezali, igrali in adrenalinskimi potmi s tematiko prostora (Argonavti, Cankar, kraški pojavi, Ljubljansko barje ...). Park je namenjen predvsem mlajšim, ki skozi igro in gibanje spoznavajo prostor, njegovo zgodovino in kulturo.

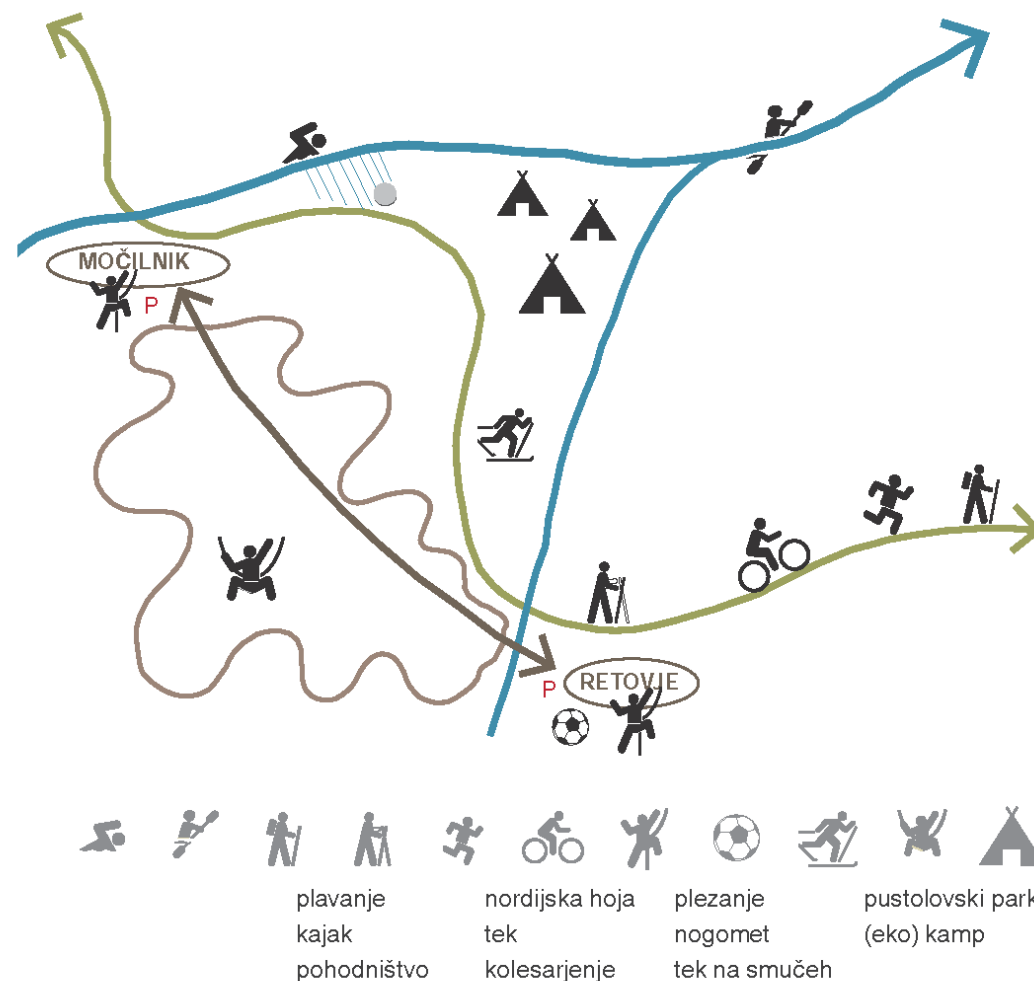
Z ustrezno urbano opremo poti (klopi, oznake, postajališča, koši ...) in primernejšo traso ob gozdu bi spodbudili kolesarjenje in hojo. Poti se razširi na širši prostor s kolesarskimi potmi po Ljubljanskem barju. V zimskem času se polja spremeni v proge za tek na smučeh, in tako se omogoči rekreacijo v različnih letnih časih.

Ob termalnem izviru se uredi naravno kopališče. Ob obeh krakih reke se uredi izhodišče za veslanje. Vodne poti povezujejo širši prostor Ljubljanskega barja, tako da se vzpostavi veslaška pot Ljubljana–Vrhnika.

Ob izhodiščih se uredi parkirišče z gostinsko- turistično ponudbo.

Obudi se gostinska dejavnost v povezavi s krajinskim muzejem v opuščnem gostišču v Močilniku s pripadajočim parkiriščem. Novo izhodišče v Retovju je prostor ob železniški postaji na Verdu z gostinsko ponudbo v opuščnem objektu, ki se ga prenovi za ta namen.

V Močilniku se uredi ekološki kamp za širše območje Ljubljanskega

Koncept

											
											
											
											
											

Tabela športnih dejavnosti glede na letne čase

barja po zgledu glamping kampiranja. Glamping označuje razkošno kampiranje z udobjem hotelske nastanitve in vsemi prednostmi, ki jih ponuja bivanje v naravi. Namenjen je zahtevnejšim gostom. Kamp je številčno omejen in razpršen na območju gozda in obrečnih travnikov. Omejuje se množični turizem, ki ni primeren za dani prostor občutljive narave.

Prostor rekreacije je namenjen vsem uporabnikom različnih generacij in interesnih skupin v različnih letnih časih. To dosežemo s prepletom raznovrstnih športov in panog, ki namesto ločevanja spodbujajo srečevanje in stike med uporabniki. Rekreacija v zunanjem okolju omogoča človeku pristen stik z naravo in doživljanje njenih pojavov skozi čas. Pomembna je za razvoj duševnega miru, odnosa do prostora in razumevanja okolice.

Reference

Kamp Bled - G - vile, M. Fendre in P. Ličen

Pustolovski park Postojna / Krvavec / Bled / Pohorje - Maribor

Giant's Causeway, Severna Irska

Prikaz ambienta_plezalna stena

Prikaz ambienta_pustolovski park

Prikaz ambienta_doživljajski park

Prikaz ambienta_naravno kopališče

Prikaz ambienta_kamp

Sklep

S širjenjem urbanizacije človek izgublja stik z naravo in s samim seboj. To občuti kot pomanjkanje in praznino, ki jo skuša zapolniti z rekreativnim udejstvovanjem v naravnem okolju.

Gibanje na prostem pomembno vpliva na naše počutje in osebni razvoj. Predvsem je pomembno v času otroštva, ko skozi gibalne igre spoznavamo sebe in okolico ter razvijamo percepcijo prostora. Zato je pomembno, da se z ustvarjanjem ugodnih pogojev spodbuja rekreacija na prostem. S predlagano ureditvijo dosežemo urejen sistem rekreacijskih dejavnosti v naravi in dodano vrednost prostoru.

Manj kot je naravnega prostora, bolj je ta dragocen, zato je pomembno, da naravo zaščitimo in jo ohranjamo tudi za bodoče rodove. Z razpršenostjo dejavnosti preprečimo množičnost obiskovalcev, z urejenimi parkirišči pa omejimo uporabo avtomobilov in rešimo problematiko parkiranja. Tudi ekološki kamp ima omejene kapacitete, ki preprečujejo množični turizem.

Narava je tudi družabni prostor. Z mešano rabo rekreacij in njihovim prepletom ustvarjamo pestrost in spodbujamo srečevanja in izmenjavo izkušenj.

Prostor je namenjen tako lokalnemu prebivalstvu kakor tudi obiskovalcem iz okoliških krajev. Razvoj turizma ugodno vpliva na razvoj kraja, poveča pa se tudi možnost zaslužka lokalnega prebivalstva z najrazličnejšo gostinsko-turistično dejavnostjo.

Ekološki kamp je zasnovan po zgledu glamping turizma. Namenjen je obiskovalcem celotnega Ljubljanskega barja, saj na tem območju ni podobnih nastanitev. S tem kraj pridobi turiste, ki bi ga sicer spregledali.

Lokalni rekreacijski prostor se poveže s širšim prostorom Ljubljanskega barja (kolesarske poti in pešpoti, vodne poti), kar še izboljša možnosti rekreacijskega udejstvovanja v naravi.

Viri:

Publikacija Olepševalno društvo Vrhnika – Turistično društvo Blagajana 120 let.

Vrhniški razgledi: leto 9. Vrhnika, Muzejsko društvo Vrhnika in Zavod Ivana Cankarja za kulturo, šport in turizem, Vrhnika, 2008.

Delavnica d.o.o. Prostorska strategija Star maln. Ljubljana: Delavnica, oblikovanje prostora, d.o.o., junij 2011, št. projekta 006/2010.

<http://sobadoo.com/>

<http://glamping.com>

<http://www.pespoti.si>

http://krajie.eu/slovenija/vrhnika_mocilnik_izvir_ljubljanice

<http://sl.wikipedia.org>

Fotografije:

<http://pustolovski-park-postojna.si/sl/>

<http://pustolovski-park-bled.si/sl/>

<http://www.pustolovski-park.si/index.php/sl/>

<http://www.rtc-krvavec.si/si/poletje/poletni-park-krvavec/pustolovski-park/>

<http://www.sava-hotels-resorts.com/sl/nastanitve/sava-hoteli-bled/glamping-gozdne-vile/>

http://krajie.eu/PICTURES/osrednjeslovenska/vrhnika_z_okolico/mocilnik_izvir_ljubljanice/IMG_4875_mocilnik_izvir_ljubljanice_jazonova_pest_big.jpg

Tadej Podakar, Danijel Kavčič, Luka Fabjan, Aleš Golja

Prečkanje Ljubljanice

Namen

Celotno območje Ljubljanskega barja je kljub velikemu številu kolesarskih in učnih poti zelo nepovezano. Veliko ločnico predstavlja reka Ljubljanica, ki teče čez celotno območje, zato je naš osnovni namen zagotoviti premostitve na ključnih točkah. Ena takih lokacij se ponuja na učni poti na koncu vasi Bevk. Vodna

premostitev, ki v povezavi z bližnjo kmetijo lahko postane novo prizorišče za razne kulturne, izobraževalne, turistične in športne dejavnosti. V sklopu kmetijskega objekta se lahko na lokaciji uredijo prostori za hrambo in izposojajo koles, kanujev, manjši lokal, spalni prostori. Na lokaciji bi se lahko odvijale delavnice na prostem, dramske uprizoritve, razstave na temo koliščarjev, Argonavtov, galerija na prostem in drugo. Vse to bi lokacijo naredilo bolj privlačno za postanek in oddih.

Opredelitev območja obdelave

Izstopajoča značilnost našega območja so pogoste vsakoletne poplave. Vodni tok tudi v teh obdobjih ni močan, vsekakor pa onemogoča prečkanje in uporabo celotnega prostora. Zaradi velike občutljivosti okolja je predpisanih veliko naravovarstvenih in kulturnovarstvenih omejitev. Ljubljansko barje predstavlja življenjski prostor mnogim ogroženim rastlinskim in živalskim vrstam, zato morajo biti posegi v to okolje zelo preiščeni in občutljivo zasnovani. Poleg tega Barje hrani še veliko zgodovinskih ostankov iz časa mostiščarjev in poznejših Rimljanov. Vse to opisujejo različni dokumenti – Natura 2000 in Unesco ščitita celotno občutljivo okolje. Na lokacijo predvidene premostitve je iz obeh strani urejena dostopna cesta, pri čemer je pot iz strani Bevk na novo urejena in utrjena.

Prečkanje Ljubljanice

Bregovi Ljubljanice so na obeh straneh neurejeni, saj je poleg večjih dreves posejanega tudi veliko grmičevja. Sama reka je trenutno plovna, obstaja pa želja po povečanju vodnega prometa. Trenutno je dostop do vode zelo otežen. Na levem bregu, še na poplavnem območju, je postavljena manjša kmetija, ki bi bila potrebna manjše revitalizacije.

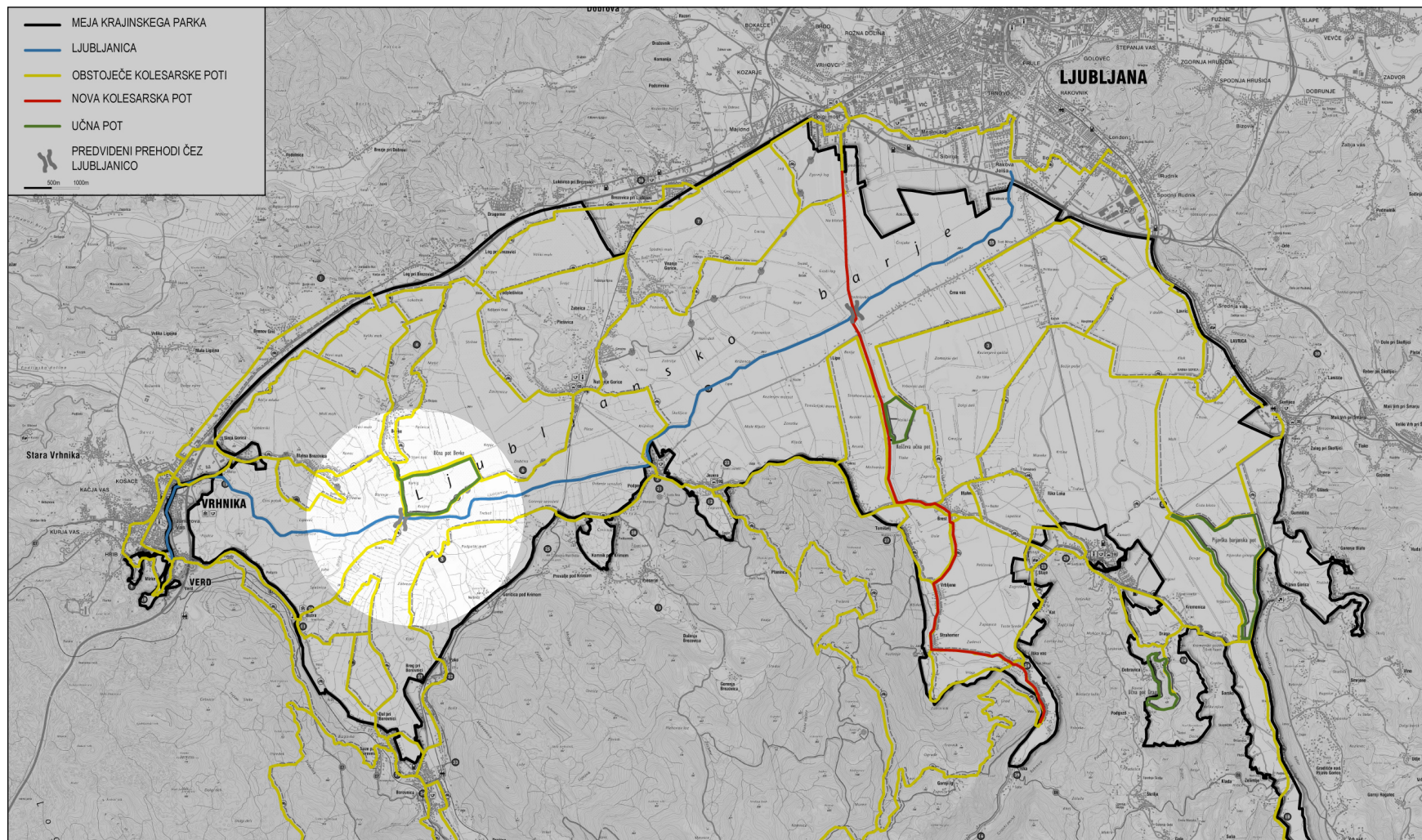
Kriteriji za načrtovanje

Na podlagi predhodnih analiz ugotovimo, da vsakršno načrtovanje in poseganje v prostor lahko zelo škoduje celotnemu naravnemu sistemu. Glede na te ugotovitve smo si oblikovali

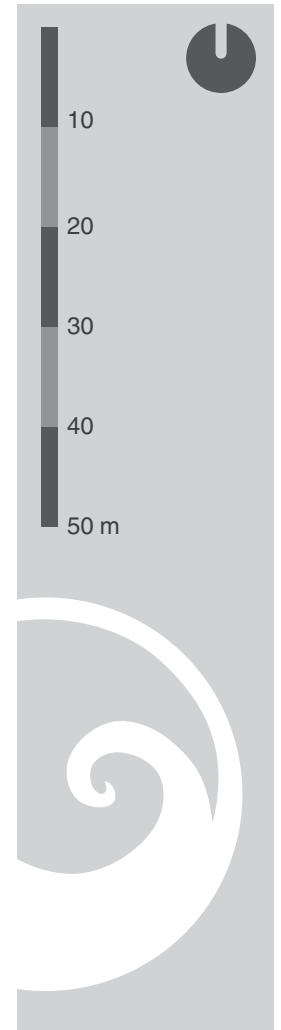
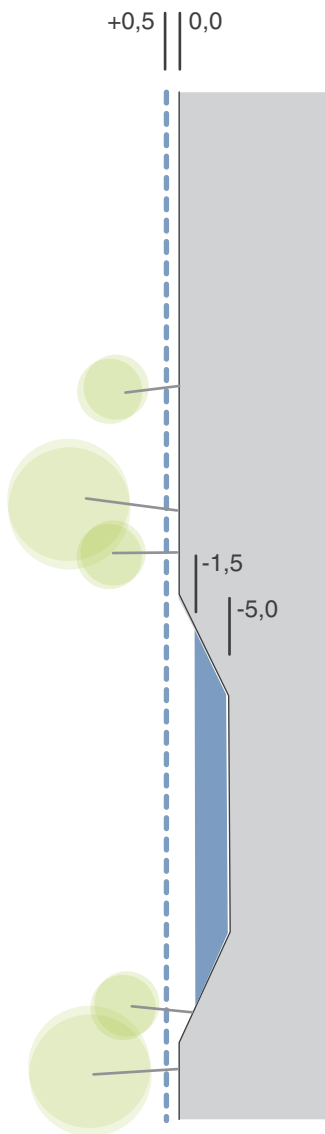
osnovne kriterije, na podlagi katerih smo iskali nove priložnosti.

- Uporaba naravnih materialov in gradiv, kot so les, kovina itd.
- Ohranjanje plovnosti vsaj za manjša plovila (kanu, kajak, raft)
- Nova struktura mora iskati preprosto in enostavno obliko, ki se bo najbolje prilagajala okolju
- Možnost individualne uporabe (brez upravljalca)
- Odpornost na vandalizem in uničevanje
- Ekonomična izgradnja in nezahtevno vzdrževanje
- Preprečitev prečkanja določenim skupinam (zaključene starostne skupine ob večernih in nočnih urah)

Prečkanje Ljubljane

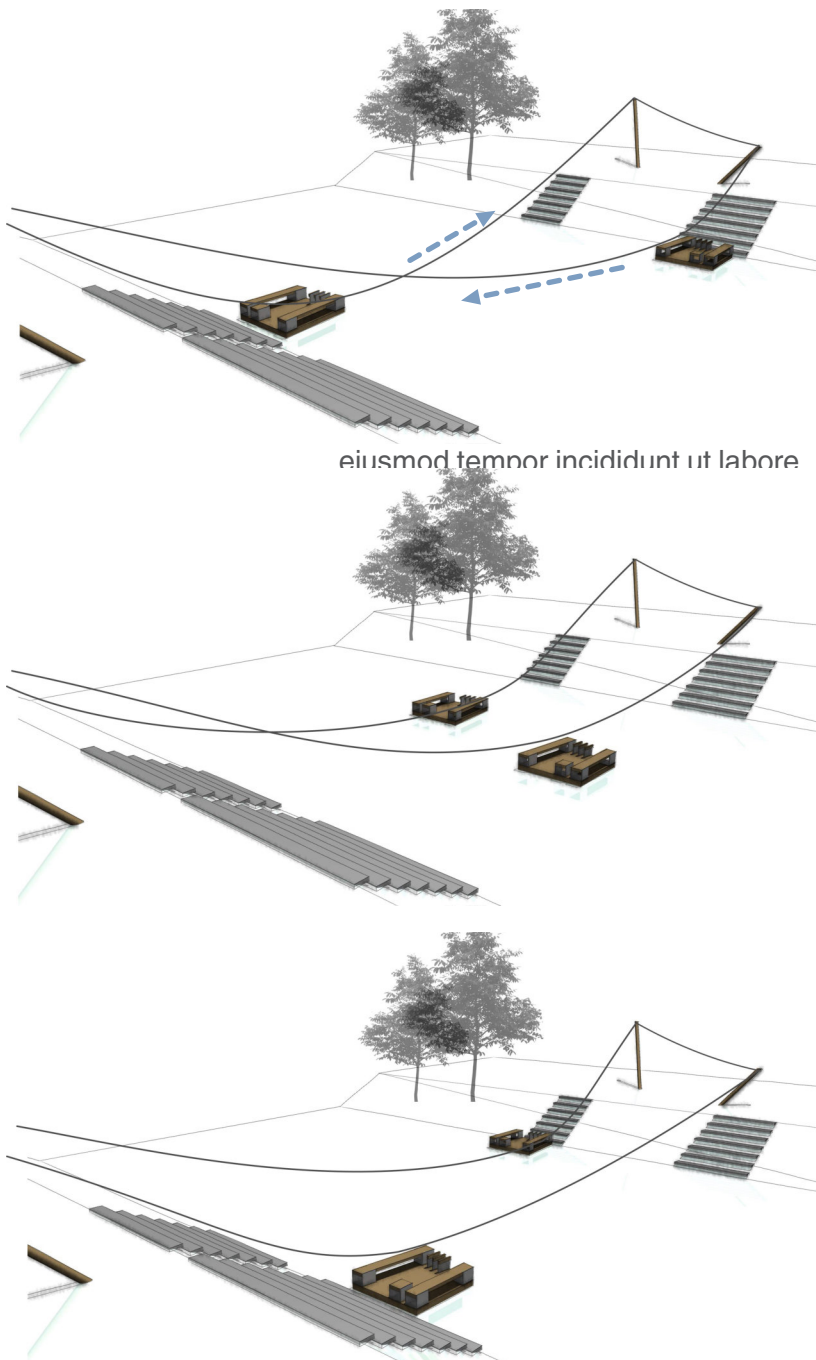

Situacija

1 Splav

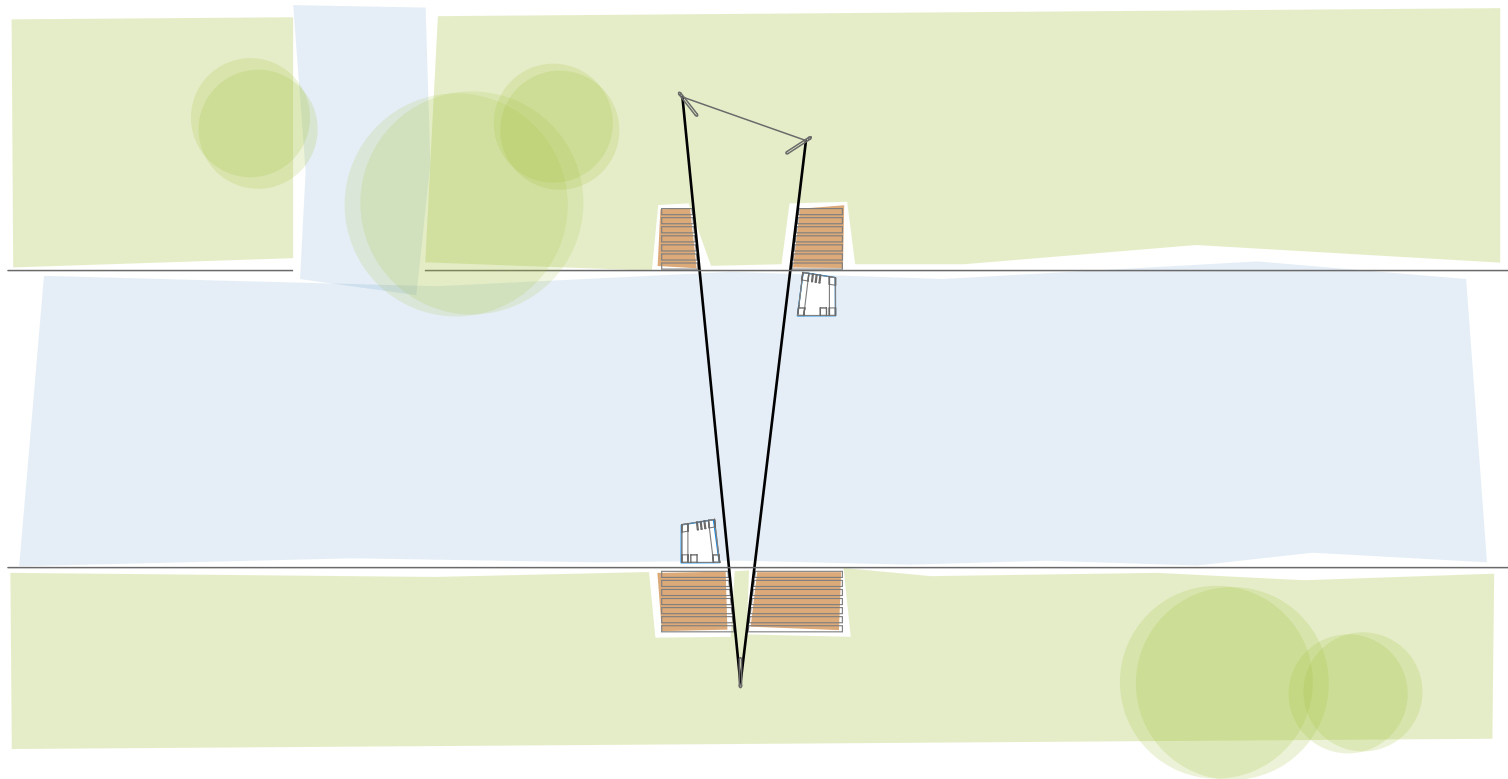
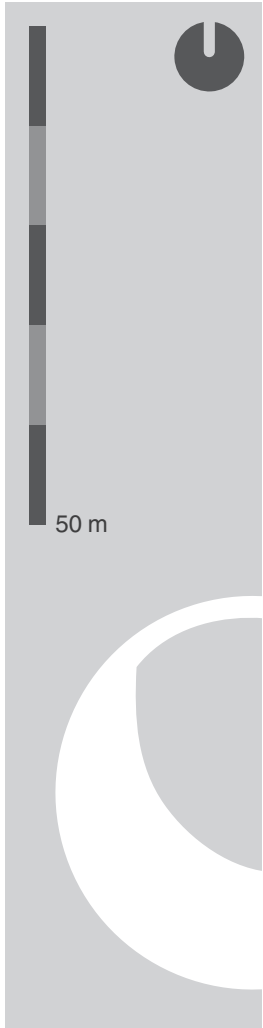
eiismod temnor incididunt ut labore

Namen prve ideje je bil poiskati najosnovnejšo rešitev, ki bi zagotovila varno prečkanje reke. Ker bi se radi izognili gradnji mostu na tej lokaciji, smo zato začeli razmišljati o samoupravljalnem splavu.

Glavni cilj pri oblikovanju takšnega sistema za prečkanje Ljubljanice je bil vsekakor maksimalna umeščenost nove strukture v dano naravno okolje. Hkrati pa je bila želja priskrbeti neko zanimivo doživetje, ki bi ga obiskovalci začutili. Tako sta nastala dva splava, ki sta med seboj povezana z jeklenico in sta zasnovana tako, da sta po končani uporabi vsak na svojem bregu. Na vsak splav posebej je mogoče postaviti tudi do 3 kolesa, s čimer tudi kolesarjem omogočamo nadaljevanje poti. Pot čez Ljubljanico na nasprotni breg opravimo s poganjanjem pedal, ki so povezana s podvodnim mlinčkom, pritrjenim pod splav. Splava v pravi smeri drži jeklenica, ki je napeta preko treh lesenih stebrov. Sistem je zasnovan tako, da deluje tudi ob visoki vodi, saj se skupaj z gladino vode dvigneta tudi splava. Samonapenjalni sistem skrbi za pravo napetost jeklenice, ki se seveda spreminja glede na nivo reke.

Ideja o splavu odgovori na osnovno vprašanje o prečkanju reke in hkrati s posluhom za okolje umesti novo strukturo na rečni breg. Zanimivo je dejstvo, da takšna ideja z relativno majhnim finančnim vložkom uspe ogromno doprinesti k razvoju in predvsem povezanosti ne samo določene poti, temveč celotnega Ljubljanskega barja.

1 Splav

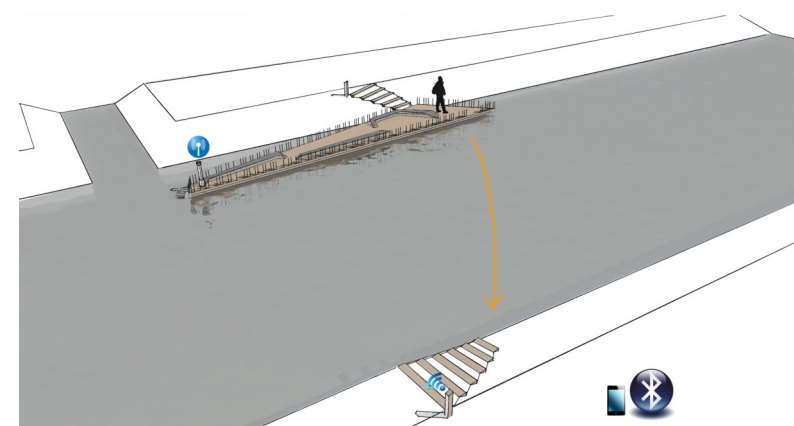
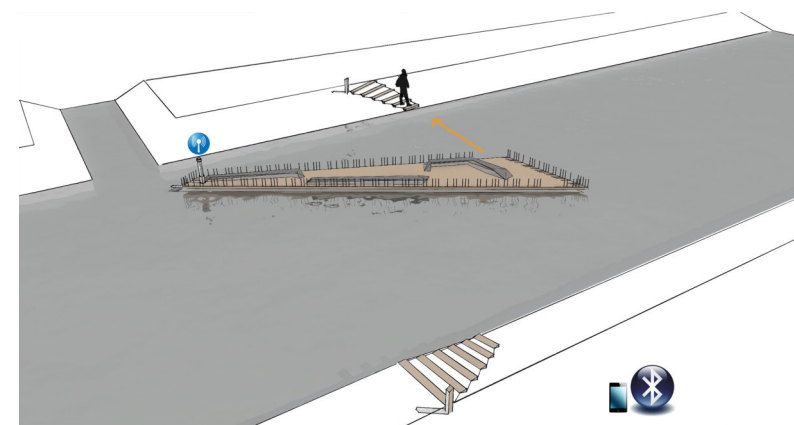
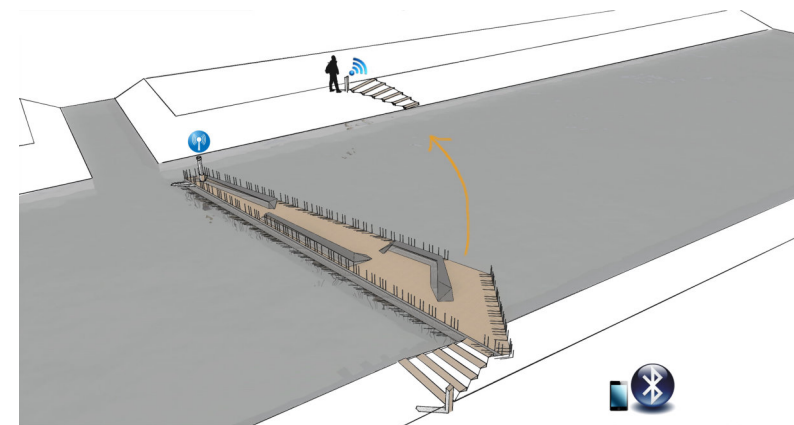

2 Splav_pomol

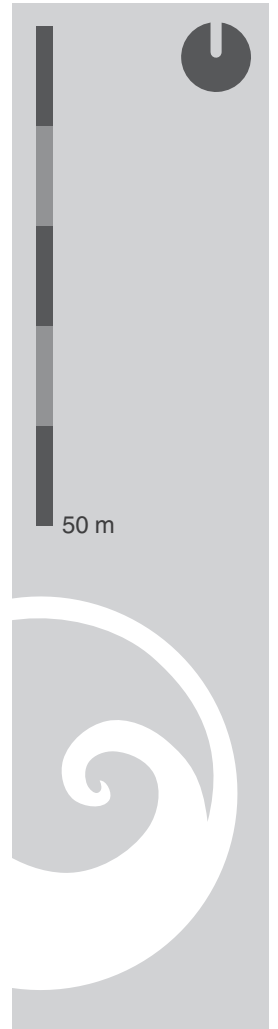
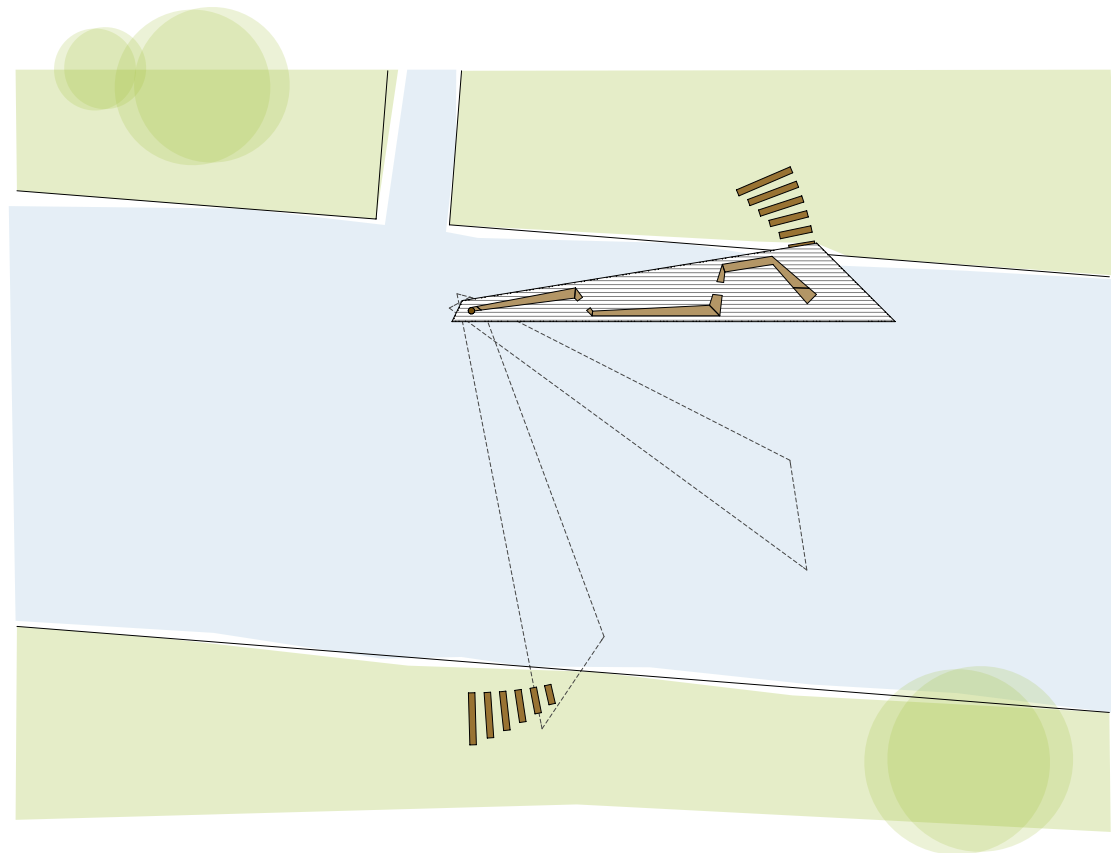
Koliščarji so, zgodovinsko gledano, zaznamovali Ljubljansko barje, česar pa danes na območju nekdanjih kolonij nad vodo ni opaziti. Ideja za brod preko Ljubljanice izhaja ravno iz časov, ko so vasi na lesenih kolih »lebdele« nad poplavljeno zemljo. Ta v sodobni interpretaciji prevzema statični sistem kolišč in ploščadi/dvorišč nad vodo.

Brod ni namenjen le premoščanju rečne struge, temveč je večnamenska plavajoča ploščad – brod, pomol, prostor za družabne dogodke in druženje. Rešitev se subtilno vklopi v naravno okolje rečne struge, poseg v rečni breg je minimalen s postavitvijo masivnih lesenih stopnic, ki so vkopane v teren in omogočajo dostop na brod. Štirikotno oblikovana lesena ploščad je na širšem delu podložena z vododinamično oblikovano zračno blazino, ki omogoča plovnost, medtem ko je na ožjem delu vpeta v steber/kol, ki omogoča vrtenje ploščadi. Na steber je ploščad vpeta tako, da se celotna konstrukcija premika vertikalno, gor in dol, glede na višino gladine reke. Ker brod plava na vodi in je točkovno umeščen v okolje, poseg v naravo sovpada z načeli trajnostnega razvoja in razvoja Ljubljanskega barja.

Brod se s pomočjo mehanske in brezžične tehnologije, ki je skrita v stebru, premika z enega brega na drugega. Za priklic in premikanje skrbijo brezžične povezave, katere sprožijo premik, ko se dotaknemo gumba na bregu ali brodu.

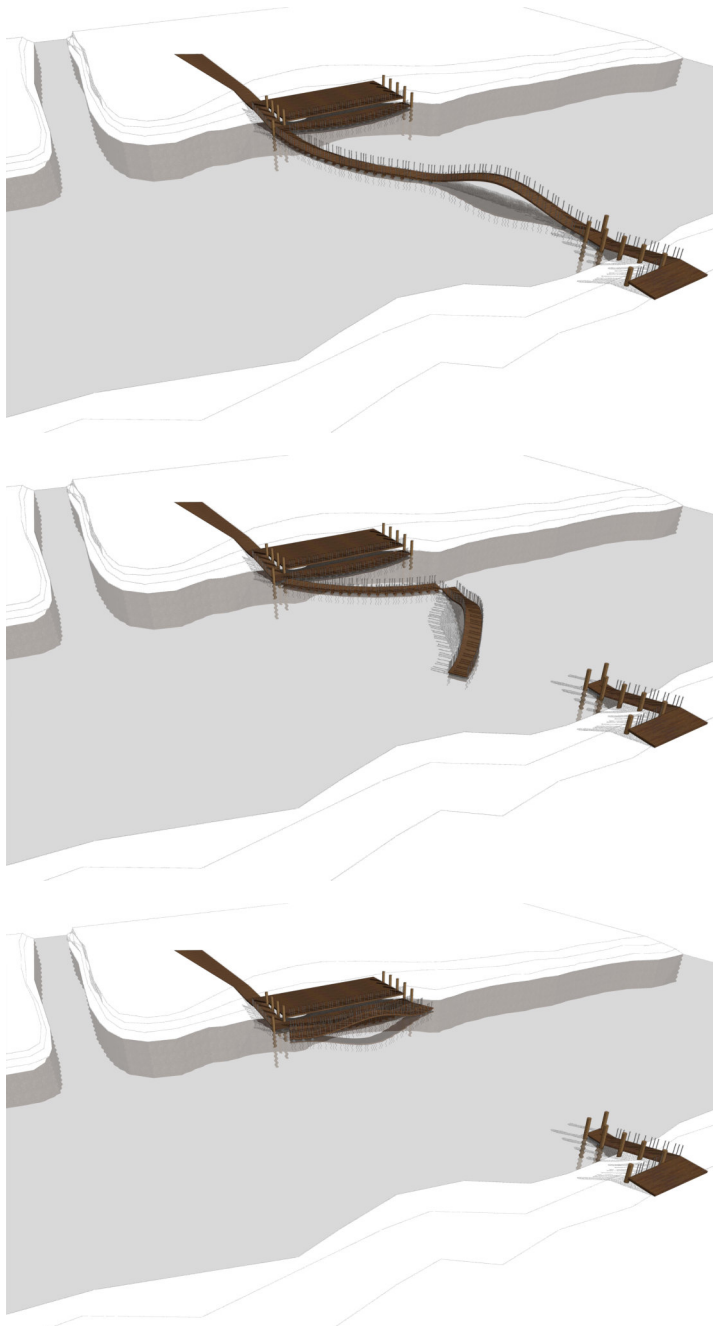
Splav_pomol 2

3 Splav_most

Splav_most 3

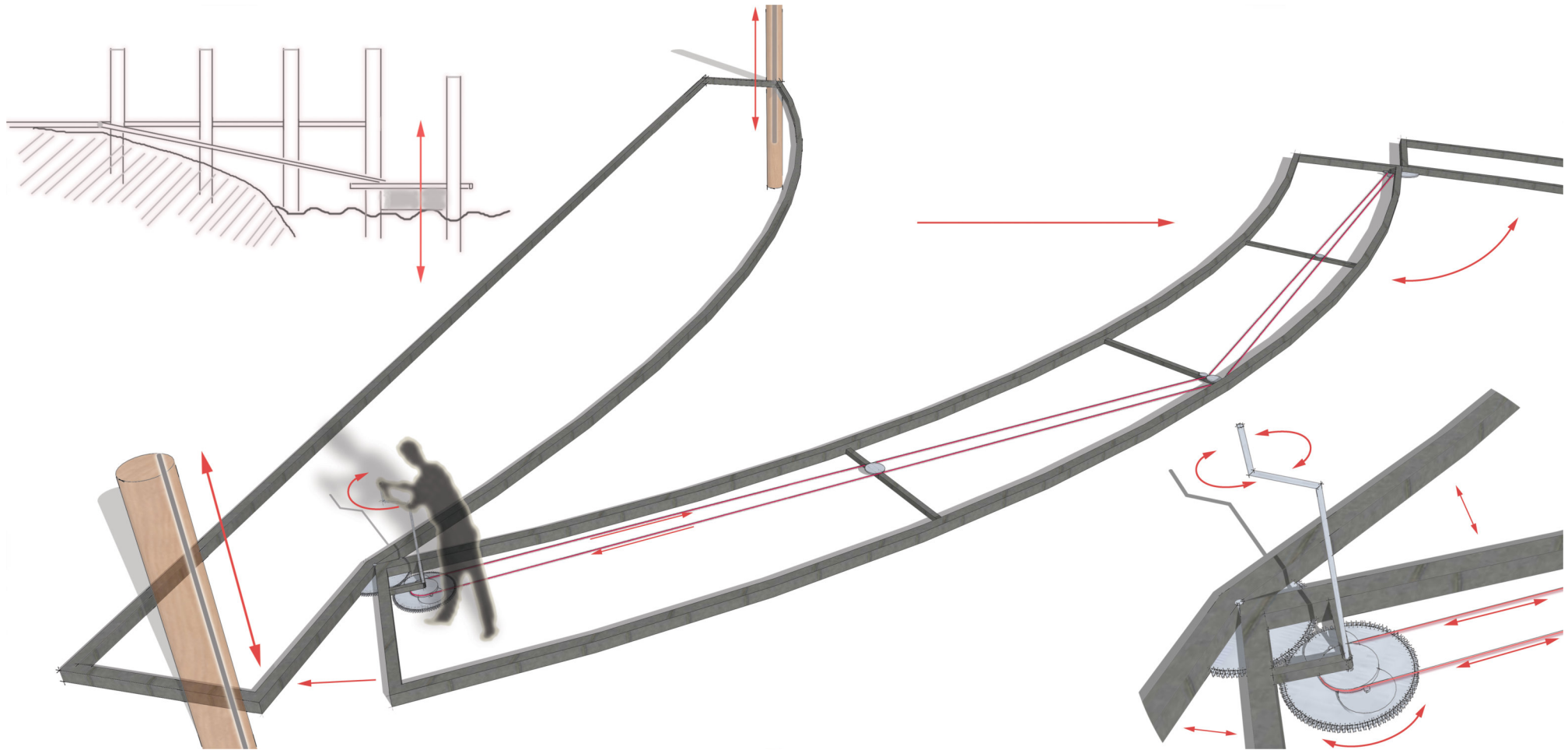

Pri iskanju rešitve, ki bi zagotavljala stalen prehod, glede na prejšnji ideji, se odpira možnost izgradnje plavajočega mostu, ki bi bil čez dan na voljo tako pešcem kot kolesarjem, čez noč pa bi se zaprl. Prav tako bi most lahko zaprl v neustreznih razmerah pri poplavljanju reke ali pri omogočanju plovnosti. Slednjo rešitev vključimo že pri oblikovanju samega mostu, ki bi dopuščal plovnost za manjše čolne.

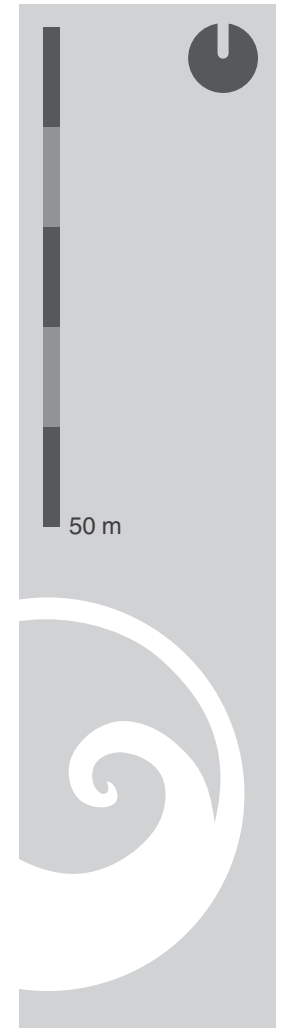
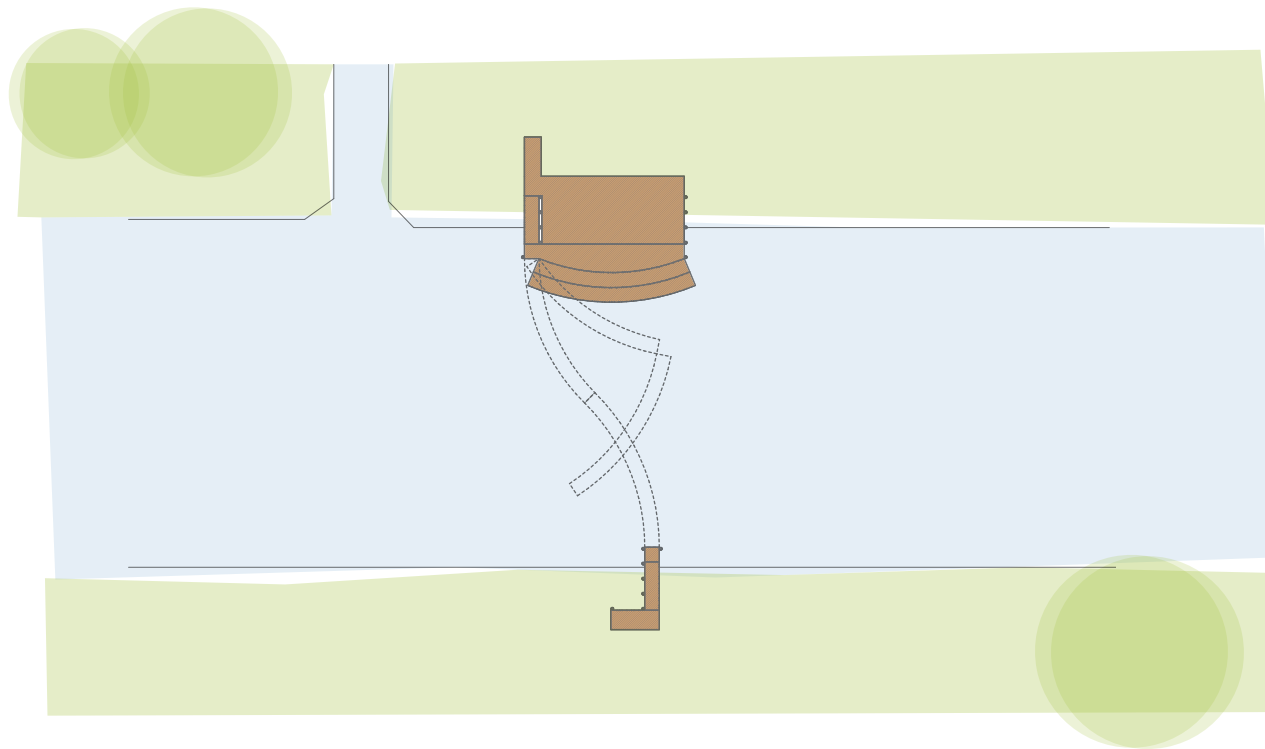
Ideja mostu je v osnovi splav, ki se mehansko odpira in zapira. Ta je sestavljen iz dveh delov, ki se škarjasto pregibljeta. Prvi del vsebuje mehanizem, ki deluje po sistemu škripca. Z ročico za navijanje se prenaša sila iz manjšega zobnika na večje in s tem se most razpre. Ves mehanizem je skrit v srednjem delu jeklene nosilne konstrukcije. Ta je pritrjena na plavajoče boje in je prekrita z lesenimi talnimi deskami. Drugi del je ovalne oblike, s katero dopuščamo plovnost po reki. Celoten plavajoči most je vpet v lesene stebre (kole) na način, ki dopušča premikanje v vertikalni smeri glede na gladino reke. S severa vstopamo na most preko večje lesene ploščadi, ki je z njim povezana preko premične rampe. Ta ploščad se navezuje na bližnjo kmetijo in je namenjena za razne kulturne, izobraževalne in druge dejavnosti. Pri tej varianti je potreben upravljavec, ki zjutraj namesti ročico in most odpre. Zvečer pa ga spet zapre. Premični most je prijazen tudi do invalidov.

Prav tako se s to idejo mostu, z njegovimi preprostimi linijami in uporabo naravnih materialov vklapljamo v dano okolje in ga ne kazimo. Z uporabo lesenih kolov in ploščadi obujamo spomin na koliščarje, ki so pomemben del zgodovine Barja.

3 Splav_most

Splav_most 3

Sklep

Pri načrtovanju je skoraj nemogoče zajeti vse kriterije v eno idejo, zato smo se pri vsakem projektu omejili na najtežavnejše in temu primerno prilagodili delovanje. Največji izziv je omogočiti brezhibno delovanje splava kljub neprestanemu spreminjanju gladine reke Ljubljanice, dopuščati prost pretok in plovnost ter hkrati upoštevati naravovarstvene zahteve.

Glede na zastavljene vidike in ekonomsko upravičenost bi lahko izpostavili rešitev splav pomol, ki je z najmanj poseganja v prostor uspela omogočiti maksimalen pretok/plovnost ter hkrati odpreti prostor družabnemu in kulturnemu življenju ob in tudi na reki.

Viri:

<http://www.geoprostor.net/PisoPortal/vstopi.aspx>

<http://www.ljubljanskobarje.si/>

<http://www.natura2000.gov.si/>

<http://www.unesco.si/>

<http://www.mura-drava.eu/>

Ljubljansko barje je naravni biser, ki skriva številne neizkoriščene potenciale. Ko govorimo o naravnih lepotah Slovenije, ga po krivici večkrat spregledamo, zato smo se v našem projektu revitalizacije ukvarjali z vprašanjem, kako privabiti ljudi in hkrati zaščititi prostor. Projekt, sestavljen iz treh posamičnih nalog, daje pozitiven doprinos prostoru, ki ga lahko povzamemo v sledečih točkah:

DOSTOPNOST

Križ kolesarskih poti vzpostavi boljše povezave z Ljubljano z urejenimi vstopnimi točkami. V Močilniku in Retovju se uredi izhodiščni točki s parkirišči in gostinsko-turistično ponudbo. Ekološki kamp v Močilniku pa zagotovi nastanitev v naravi.

POVEZAVE

S sistemom kolesarskih, sprehajalnih in vodnih poti se vzpostavi omrežje rekreacijskih dejavnosti na Ljubljanskem barju. Povežejo se pomembnejše turistične destinacije. Kolesarska pot ob strugi Ljubljanice do njenih izvirov poveže Ljubljano z Retovjem in Močilnikom, prečna pot pa Ljubljano z Iškim vintgarjem. Prehodnost Ljubljanice se uredi s splavom in mostovi.

OBOGATITEV PROSTORA

Preplet različnih poti in dejavnosti omogoča pestrost doživljanja prostora z udejstvovanjem v različnih aktivnostih. Lahko se odpravimo na pot z Argonavti. Iz Ljubljane se s kajakom podamo po skrivnostni Ljubljanci mimo splava do Močilnika, kjer nam pot presekaajo mogočne skale. Preplezamo njihove ovire, se usedemo na kolo in odkolesarimo nazaj proti Ljubljani. Pot nas pripelje do rečne struge, ki pa jo z lahkoto prečkamo s pomočjo atraktivnega splava.

Z ustrezno urbano opremo, gostinsko-turistično ponudbo, ambientalnimi izboljšavami in atrakcijami ustvarimo pestrost prostora, kjer vsak najde nekaj zase.

TURIZEM

Spodbuja se rekreacijski turizem v naravnem okolju. Z razpršenostjo dejavnosti v večjem prostoru se omejuje množični turizem. Zagotovi se nastanitve na poti (turistične kmetije) in ekološki kamp po zgledu glamping turizma.

LOKALNO PREBIVALSTVO

Projekt vzpodbuja razvoj kraja, ustvarja možnosti dobička od

Zaključek

turizma in nova delovna mesta. Poleg tega prebivalci pridobijo kvalitetno bivalno okolje s številnimi možnostmi rekreacijskega udejstvovanja.

VAROVANJE OKOLJA

Pomembno je, da se s posegi v prostor zavaruje naravne vrednote, sanira degradirano in ohrani naravno okolje. Z omejevanjem množičnega turizma z razpršenostjo dejavnosti se prepreči prevelik pritisk na občutljiv ekosistem Ljubljanskega barja.

